2024/1712

24.6.2024

SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) 2024/1712

z 13. júna 2024,

ktorou sa mení smernica 2011/36/EÚ o prevencii obchodovania s ľuďmi a boji proti nemu a o ochrane obetí obchodovania

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 82 ods. 2 a článok 83 ods. 1,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru ([1]),

konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom ([2]),

keďže:

(1) Obchodovanie s ľuďmi je závažný trestný čin, páchaný často v rámci organizovaného zločinu, predstavuje závažné porušenie ľudských práv a výslovne sa zakazuje v Charte základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“). Prevencia a boj proti obchodovaniu s ľuďmi a podpora obetí obchodovania bez ohľadu na ich krajinu pôvodu zostáva prioritou pre Úniu, ako aj pre členské štáty.

(2) Obchodovanie s ľuďmi má rôzne prvotné príčiny. Chudoba, konflikty, nerovnosť, rodovo podmienené násilie, absencia reálnych pracovných príležitostí alebo sociálnej podpory, humanitárne krízy, stav bez štátnej príslušnosti a diskriminácia patria medzi hlavné faktory, kvôli ktorým sú osoby, najmä ženy, deti a príslušníci marginalizovaných skupín, zraniteľné voči obchodovaniu s ľuďmi a vykorisťovaniu.

(3) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/36/EÚ ([3]) je hlavný právny nástroj Únie zameraný na prevenciu obchodovania s ľuďmi a boj proti nemu a na ochranu obetí tohto trestného činu. V uvedenej smernici sa stanovuje komplexný rámec na riešenie obchodovania s ľuďmi tým, že sa ním zavádzajú minimálne pravidlá týkajúce sa vymedzenia trestných činov a sankcií. Okrem toho obsahuje spoločné ustanovenia na posilnenie prevencie obchodovania s ľuďmi a pomoci poskytovanej obetiam, ako aj ich ochrany, pričom zohľadňuje rodové hľadisko, hľadisko zdravotného postihnutia a detí, a uplatňuje prístup zameraný na obete.

(4) Obchodovanie s ľuďmi sa môže zhoršiť, ak sa prelína s diskrimináciou založenou na kombinácii aspektu pohlavia a iných dôvodov diskriminácie, ktorú právo Únie zakazuje. Členské štáty by preto mali náležitú pozornosť venovať obetiam, ktoré postihuje takáto prierezová diskriminácia, ktorej výsledkom je väčšia zraniteľnosť, a v prípade výskytu takýchto prierezových foriem diskriminácie by mali prijímať osobitné opatrenia. Osobitná pozornosť by sa mala venovať diskriminácii na základe rasového a etnického pôvodu.

(5) Komisia vo svojom oznámení zo 14. apríla 2021 o stratégii EÚ v oblasti boja proti obchodovaniu s ľuďmi na roky 2021 – 2025 stanovila politickú reakciu, ktorá pozostáva z prijatia multidisciplinárneho a komplexného prístupu, a to od prevencie cez ochranu obetí až po trestné stíhanie a odsúdenie obchodníkov s ľuďmi. Uvedené oznámenie zahŕňa súbor opatrení, ktoré sa majú zrealizovať s aktívnou účasťou organizácií občianskej spoločnosti. S cieľom riešiť vznikajúce trendy v oblasti obchodovania s ľuďmi, ako aj nedostatky zistené Komisiou a v záujme ďalšieho zintenzívnenia úsilia v boji proti tejto trestnej činnosti je potrebné zmeniť smernicu 2011/36/EÚ. Zistené nedostatky

([1]) Ú. v. EÚ C 228, 29.6.2023, s. 108.
([2]) Pozícia Európskeho parlamentu z 23. apríla 2024 (zatiaľ neuverejnená v úradnom vestníku) a rozhodnutie Rady z 27. mája 2024.
([3]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/36/EÚ z 5. apríla 2011 o prevencii obchodovania s ľuďmi a boji proti nemu a o ochrane obetí obchodovania, ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2002/629/SVV, (Ú. v. EÚ L 101, 15.4.2011, s. 1).

v trestnoprávnej reakcii, ktoré si vyžadujú úpravu právneho rámca, sa týkajú trestných činov súvisiacich s obchodovaním s ľuďmi, ktoré sa páchajú v záujme právnických osôb, úpravu systému zhromažďovania údajov, spolupráce a koordinácie na úrovni Únie a na vnútroštátnej úrovni, ako aj vnútroštátnych systémov zameraných na včasné odhaľovanie obetí obchodovania s ľuďmi a identifikáciu týchto obetí, poskytovanie špecializovanej pomoci obetiam obchodovania s ľuďmi a podpory týmto obetiam.

(6) Vykorisťovanie na náhradné materstvo, nútené manželstvo alebo nezákonnú adopciu už možno zaradiť do rozsahu trestných činov týkajúcich sa obchodovania s ľuďmi v zmysle vymedzenia v smernici 2011/36/EÚ, pokiaľ sú splnené kritériá zakladajúce uvedené trestné činy. Vzhľadom na závažnosť týchto praktík a s cieľom riešiť konštantný nárast počtu a významu trestných činov súvisiacich s obchodovaním s ľuďmi spáchaných na iné účely ako sexuálne alebo pracovné vykorisťovanie by sa vykorisťovanie na náhradné materstvo, na nútené manželstvo alebo na nezákonnú adopciu malo v uvedenej smernici zahrnúť do foriem vykorisťovania, pokiaľ tieto formy napĺňajú skutkovú podstatu obchodovania s ľuďmi vrátane kritéria týkajúceho sa spôsobu vykonania. Konkrétnejšie, pokiaľ ide o obchodovanie s ľuďmi na účely náhradného materstva, táto smernica sa zameriava na tých, ktorí nútia alebo zavádzajú ženy, aby konali ako náhradné matky. Zmenami smernice 2011/36/EÚ vykonanými touto smernicou nie je dotknuté vymedzenie pojmov manželstvo, osvojenie, nútené manželstvo a nezákonná adopcia ani súvisiace trestné činy iné ako nezákonné obchodovanie, ako sa stanovujú vo vnútroštátnom alebo medzinárodnom práve. Uvedenými pravidlami nie sú dotknuté ani vnútroštátne pravidlá týkajúce sa náhradného materstva, a to ani trestné právo alebo rodinné právo.

(7) Deti umiestnené v pobytových centrách a zariadeniach s uzatvoreným režimom sú skupinou, ktorá je voči obchodovaniu s ľuďmi obzvlášť zraniteľná. Obeťou obchodovania s ľuďmi sa môžu stať počas umiestňovania do týchto zariadení, počas samotného pobytu v nich a po ňom.

(8) Čoraz väčší počet trestných činov súvisiacich s obchodovaním s ľuďmi sa pácha alebo umožňuje prostredníctvom informačných alebo komunikačných technológií. Obchodníci s ľuďmi často používajú internet a sociálne médiá okrem iného na zlákanie, ponúkanie alebo vykorisťovanie obetí, vykonávanie kontroly nad nimi a organizáciu ich prepravy. Internet a sociálne médiá sa používajú tiež na distribúciu materiálov spojených s vykorisťovaním. Informačné technológie tiež bránia včasnému odhaľovaniu trestnej činnosti a identifikácii obetí a páchateľov.

(9) Existujúci právny rámec smernice 2011/36/EÚ už v rámci vymedzenia obchodovania s ľuďmi zahŕňa trestné činy spáchané pomocou informačných a komunikačných technológií, napríklad pri lákaní a vykorisťovaní obetí, organizácii ich prepravy a ubytovania, ponúkaní obetí na internete a oslovovaní potenciálnych klientov, kontrole obetí a komunikácii medzi páchateľmi vrátane súvisiacich finančných transakcií. Na to, aby bolo možné tomuto spôsobu práce obchodníkov s ľuďmi čeliť a držať krok s technologickým vývojom, musia orgány presadzovania práva zlepšiť svoje digitálne kapacity a odborné znalosti. Členské štáty sa okrem toho vyzývajú, aby zvážili využívanie preventívnych opatrení, ktoré by riešili problém zneužívania online služieb na účely obchodovania s ľuďmi, najmä tie opatrenia, ktoré majú za cieľ odrádzať od dopytu.

(10) Úroveň sankcií za obchodovanie s ľuďmi by mala reflektovať väčšie opovrhnutie voči závažnejším typom správania a ich škodlivejším a dlhodobejším vplyvom na obete. To zahŕňa zosilňujúci účinok šírenia materiálu súvisiaceho s vykorisťovaním vrátane šírenia v uzavretých skupinách prístupných obmedzenému počtu účastníkov. Preto je potrebné stanoviť šírenie snímok alebo videí alebo podobného materiálu sexuálnej povahy týkajúcich sa obete prostredníctvom informačných a komunikačných technológií ako priťažujúcu okolnosť.

(11) Hoci neexistuje povinnosť zvýšiť tresty, členské štáty by mali zabezpečiť, aby mali sudcovia a súdy pri ukladaní trestu páchateľom možnosť zohľadniť priťažujúce okolnosti stanovené v tejto smernici. Je na úvahe sudcu alebo súdu, aby rozhodli, či zvýšia trest vzhľadom na konkrétne priťažujúce okolnosti, a to s prihliadnutím na všetky okolnosti dotknutého prípadu. Členské štáty by nemali byť povinné stanoviť priťažujúce okolnosti, ak sa vo vnútroštátnom práve stanovuje, že trestný čin šírenia snímok alebo videí alebo podobného materiálu sexuálnej povahy týkajúcich sa obete prostredníctvom informačných a komunikačných technológií sa trestá ako samostatný trestný čin, čo môže viesť k prísnejším sankciám podľa vnútroštátneho práva.

(12) Na zlepšenie reakcie trestnej justície na trestné činy súvisiace s obchodovaním s ľuďmi páchané v prospech právnických osôb a odradenie od spáchania týchto trestných činov by sa mal režim sankcií voči právnickým osobám objasniť a zosúladiť s inými nástrojmi trestného práva Únie. Podľa smerníc Európskeho parlamentu a Rady 2014/23/EÚ ([4]), 2014/24/EÚ ([5]) a 2014/25/EÚ ([6]) predstavuje odsúdenie za detskú prácu alebo iné formy obchodovania s ľuďmi konečným rozsudkom dôvod na vylúčenie z účasti na postupe obstarávania alebo udeľovania koncesie. Členské štáty môžu tiež rozhodnúť, že medzi trestné alebo iné ako trestné sankcie alebo opatrenia, ktoré možno uložiť právnickým osobám, zahrnú vylúčenie uvedených právnických osôb z postupov verejného obstarávania alebo udeľovania koncesií tak, aby bolo zahrnuté aj obstarávanie a koncesie pod prahovými hodnotami stanovenými v príslušných smerniciach.

(13) V smernici Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1260 ([7]) sa stanovujú minimálne pravidlá týkajúce sa zaistenia a konfiškácie prostriedkov a príjmov z trestnej činnosti v trestných veciach, pričom uvedená smernica sa vzťahuje na trestné činy, na ktoré sa vzťahuje smernica 2011/36/EÚ. Ustanovenia smernice 2011/36/EÚ o zaistení a konfiškácii sú preto zastarané a mali by sa zrušiť.

(14) V smernici 2011/36/EÚ sa stanovuje možnosť trestne nestíhať obete a neuplatňovať tresty voči obetiam obchodovania s ľuďmi v súvislosti s trestnými činmi, ktoré boli donútené spáchať v priamej súvislosti s tým, že boli vystavené obchodovaniu s ľuďmi. Je vhodné rozšíriť rozsah pôsobnosti príslušných ustanovení na všetky nezákonné činnosti, ktoré boli obete donútené spáchať v priamej súvislosti s tým, že boli vystavené obchodovaniu s ľuďmi, ako sú správne delikty súvisiace s prostitúciou, žobranie, vedenie záhaľčivého spôsobu života alebo nedeklarovaná práca alebo iné činy, ktoré nemajú trestnú povahu, ale podliehajú správnym alebo peňažným sankciám v súlade s vnútroštátnym právom, v snahe ďalej nabádať obete obchodovania s ľuďmi, aby trestný čin nahlásili alebo požiadali o podporu a pomoc, a ubezpečiť ich o možnostiach nebyť brané na zodpovednosť.

(15) S cieľom posilniť schopnosť jednotlivých štátov odhaľovať a identifikovať obete včas a sprostredkovať im primerané služby ochrany, pomoci a podpory je potrebné zaviesť v členských štátoch prostredníctvom zákonov, iných právnych predpisov alebo správnych opatrení jeden alebo viacero referenčných mechanizmov. Nevyhnutnými opatreniami na posilnenie cezhraničnej spolupráce sú vytvorenie formálnych referenčných mechanizmov a určenie národného kontaktného miesta pre cezhraničné sprostredkovanie pomoci obetiam. Referenčný mechanizmus by mal byť transparentný, prístupný a harmonizovaný rámec uľahčujúci včasné odhaľovanie a identifikáciu, pomoc a podporu obetiam obchodovania s ľuďmi a uľahčovanie ich postupovania zodpovedným vnútroštátnym organizáciám a orgánom. V tomto rámci by sa mali určiť zúčastnené príslušné orgány, organizácie občianskej spoločnosti a iné zainteresované strany a mali by sa stanoviť ich príslušné povinnosti vrátane postupov a spôsobov komunikácie. Tieto mechanizmy postupovania môžu mať formu súboru zavedených postupov, usmernení, dohôd o spolupráci alebo protokolov. Referenčný mechanizmus by sa mal vzťahovať na všetky obete a na všetky formy trestného činu obchodovania s ľuďmi, pričom by sa mala zohľadniť individuálna zraniteľnosť obetí. Členské štáty sa vyzývajú, aby zaviedli jediný referenčný mechanizmus, pokiaľ to organizácia verejnej správy umožňuje. Kontaktné miesto by malo slúžiť ako kontaktné miesto pre cezhraničné sprostredkovanie pomoci obetiam vo vzťahoch medzi uvedenými orgánmi alebo inštitúciami zodpovednými za cezhraničnú podporu obetí v rôznych členských štátoch, ale nie ako kontaktné miesto pre samotné obete. Kontaktné miesta môžu byť založené na existujúcich mechanizmoch alebo riadiacich štruktúrach a nebudú musieť nahrádzať vnútroštátne mechanizmy podávania sťažností alebo linky pomoci.

(16) S cieľom zlepšiť pomoc a podporu pre obete obchodovania s ľuďmi by členské štáty mali zabezpečiť, aby obete mali prístup k útulkom a bezpečnému ubytovaniu zabezpečujúcemu uspokojenie osobitných potrieb obetí obchodovania s ľuďmi. S cieľom posilniť bezpečnosť potenciálnych alebo identifikovaných obetí sa členské štáty vyzývajú, aby vyžadovali, aby pracovníci, ktorí v útulkoch prichádzajú do kontaktu s obeťami obchodovania s ľuďmi, nemali v registri trestov záznam o trestných činoch týkajúcich sa obchodovania s ľuďmi alebo o iných trestných činoch, ktoré vedú k vážnym pochybnostiam o ich schopnosti vykonávať úlohy spojené so zodpovednosťou za obete.

([4]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/23/EÚ z 26. februára 2014 o udeľovaní koncesií (Ú. v. EÚ L 94, 28.3.2014, s. 1).
([5]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/24/EÚ z 26. februára 2014 o verejnom obstarávaní a o zrušení smernice 2004/18/ES (Ú. v. EÚ L 94, 28.3.2014, s. 65).
([6]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/25/EÚ z 26. februára 2014 o obstarávaní vykonávanom subjektmi pôsobiacimi v odvetviach vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a poštových služieb a o zrušení smernice 2004/17/ES (Ú. v. EÚ L 94, 28.3.2014, s. 243).
([7]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1260 z 24. apríla 2024 o vymáhaní majetku a konfiškácii (Ú. v. EÚ L, 2024/1260, 2.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1260/oj).

(17) Osoby so zdravotným postihnutím, najmä ženy a deti, sú vystavené zvýšenému riziku, že sa stanú obeťami obchodovania s ľuďmi. Členské štáty by mali pri poskytovaní podporných opatrení obetiam obchodovania, ktoré majú zdravotné postihnutie, zvážiť ich osobitné potreby.

(18) Členské štáty by tiež mali zabezpečiť, aby obetiam bola poskytnutá pomoc bez ohľadu na ich štátnu príslušnosť alebo na to, že sú bez štátnej príslušnosti, na ich národnosť, na ich miesto pobytu alebo pobytový status, ako aj na formu ich vykorisťovania. Pomoc by sa mala zamerať na ich úplné opätovné začlenenie do spoločnosti, čo môže zahŕňať prístup k vzdelávaniu a odbornej príprave a prístup na trh práce v súlade s vnútroštátnym právom, ako aj návrat k nezávislému životu.

(19) Členské štáty by mali v priebehu konaní o azyle zohľadniť osobitnú zraniteľnosť obetí obchodovania s ľuďmi, ktoré môžu potrebovať medzinárodnú ochranu, a to prípadne aj prostredníctvom osobitných procesných záruk v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1348 ([8]) a osobitné potreby pri prijímaní v súlade so smernicou Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1346 ([9]).

(20) S cieľom zabrániť opätovnému obchodovaniu s obeťami v rámci Únie je dôležité, aby členské štáty pri odovzdávaní obetí podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1351 ([10]) neodovzdali obete do členského štátu, v prípade ktorého existujú závažné dôvody domnievať sa, že obete by v dôsledku odovzdania do tohto členského štátu čelili reálnemu riziku porušenia ich základných práv, ktoré predstavuje neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie v zmysle článku 4 charty.

(21) Obete obchodovania s ľuďmi majú právo požiadať o medzinárodnú ochranu alebo rovnocenné vnútroštátne postavenie. V prípade potreby môžu tiež získať povolenie na pobyt podľa smernice Rady 2004/81/ES ([11]). Členské štáty by preto mali zabezpečiť, aby sa príslušné dva postupy navzájom dopĺňali a aby sa navzájom nevylučovali.

(22) Osobám bez štátnej príslušnosti hrozí väčšie riziko, že sa stanú obeťami obchodovania s ľuďmi. Pri uplatňovaní tejto smernice je dôležité venovať osobitnú pozornosť uvedenej zraniteľnej skupine.

(23) Deti sa považujú za jednu z najzraniteľnejších skupín, na ktoré sa zameriavajú organizované zločinecké skupiny zapojené do obchodovania s ľuďmi. Takéto zločinecké skupiny často zneužívajú deti tak, že ich zlákajú a neskôr využívajú na páchanie trestnej činnosti. Členské štáty by mali podporovať alebo ponúkať pravidelnú a špecializovanú odbornú prípravu pre odborníkov, ktorí môžu prísť do kontaktu s takýmito deťmi, aby ich dokázali odhaliť a identifikovať ako obete.

(24) Každé opatrenie obmedzujúce slobodu detí s cieľom ich ochrany pred obchodovaním s ľuďmi by malo byť skutočne potrebné, primerané a zodpovedajúce cieľu ochrany príslušného dieťaťa.

(25) S cieľom uľahčiť vyplácanie odškodnenia obetiam členské štáty môžu zriadiť vnútroštátny fond pre obete alebo podobné nástroje, ktoré môžu zahŕňať právne predpisy zabezpečujúce odškodnenie obetí obchodovania s ľuďmi.

(26) S cieľom vypracovať súdržnú politickú reakciu na riešenie dopytu, ktorým sa podporuje obchodovanie s ľuďmi, a na ďalšie posilnenie a harmonizáciu úsilia v oblasti trestnej justície vynakladaného na zníženie dopytu vo všetkých členských štátoch je dôležité kriminalizovať využívanie služieb, pri ktorých je obeť vykorisťovaná na účely poskytovania takýchto služieb a užívateľ služieb vie, že osoba poskytujúca službu je obeťou niektorého z trestných činov súvisiacich s obchodovaním s ľuďmi. Vymedzenie tohto konania ako trestného činu je súčasťou komplexného

([8]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1348 zo 14. mája 2024, ktorým sa stanovuje spoločné konanie o medzinárodnej ochrane v Únii a zrušuje smernica 2013/32/EÚ (Ú. v. EÚ L, 2024/1348, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1348/oj).

([9]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1346 zo 14. mája 2024, ktorou sa stanovujú normy pre príjem žiadateľov o medzinárodnú ochranu (Ú. v. EÚ L, 2024/1346, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1346/oj).

([10]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1351 zo 14. mája 2024 o riadení azylu a migrácie, o zmene nariadení (EÚ) 2021/1147 a (EÚ) 2021/1060 a o zrušení nariadenia (EÚ) č. 604/2013 (Ú. v. EÚ L, 2024/1351, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1351/oj).

([11]) Smernica Rady 2004/81/ES z 29. apríla 2004 o povoleniach na trvalý pobyt vydávaných štátnym príslušníkom tretích krajín, ktorí sú obeťami nezákonného obchodovania s ľuďmi alebo ktorí boli predmetom konania umožňujúceho nelegálne prisťahovalectvo a ktorí spolupracovali s príslušnými orgánmi (Ú. v. EÚ L 261, 6.8.2004, s. 19).

prístupu k znižovaniu dopytu, ktorý má za cieľ zredukovať vysokú mieru dopytu, ktorý stimuluje všetky formy vykorisťovania. Kriminalizácia by sa mala zameriavať len na využívanie služieb poskytovaných v rámci vykorisťovania, na ktoré sa vzťahuje trestný čin obchodovania s ľuďmi. Trestného činu by sa teda nemali dopúšťať zákazníci, ktorí nakupujú výrobky vyrobené za vykorisťujúcich pracovných podmienok, keďže nie sú užívateľmi služby. Touto smernicou sa v tejto súvislosti stanovuje minimálny právny rámec, pričom členské štáty môžu prijať alebo zachovať prísnejšie trestnoprávne pravidlá. Členské štáty môžu vo vnútroštátnom práve kriminalizovať kúpu sexuálnych služieb. Touto smernicou nie je dotknutý spôsob, akým členské štáty riešia prostitúciu vo svojom vnútroštátnom práve.

(27) Touto smernicou sa kriminalizuje využívanie služby, ktorú poskytuje obeť obchodovania s ľuďmi, ak má užívateľ služby vedomosť, že osoba poskytujúca službu je obeťou. Pojem „vedomosť“ by sa mal vykladať v súlade s vnútroštátnym právom. V každom prípade by sa pri posudzovaní toho, či užívateľ vedel, že osoba je obeťou obchodovania s ľuďmi, a bez toho, aby bola dotknutá nezávislosť súdnictva, mali zohľadniť osobitné okolnosti prípadu. Vedomosť možno vyvodiť z objektívnych skutkových okolností. Uvedené okolnosti sa môžu okrem iného týkať samotných obetí, podmienok, za ktorých museli obete poskytovať služby, a konkrétnych skutočností, ktoré možno považovať za znaky kontroly obchodníka s ľuďmi nad obeťami. Pokiaľ ide o okolnosti týkajúce sa samotných obetí, môže sa zohľadniť ich nedostatočná znalosť národného alebo regionálneho jazyka, zjavné znaky psychickej alebo fyzickej ujmy alebo strachu alebo nedostatočná znalosť obcí alebo miest, kde sa obete nachádzajú alebo nachádzali. Pokiaľ ide o okolnosti týkajúce sa podmienok, za ktorých sa služby museli poskytovať, mohla by sa zohľadniť životná úroveň a pracovné podmienky poskytovateľa služby, ako aj stav priestorov, v ktorých sa služba poskytla. Znaky kontroly obchodníka s ľuďmi nad obeťami by sa mohli preukázať, ak sa voči poskytovateľom služieb uplatňujú zjavné vonkajšie kontrolné opatrenia, obmedzuje sa ich sloboda pohybu alebo ak poskytovatelia služieb pri sebe nemajú národný preukaz totožnosti alebo pas.

(28) Opatrenia v oblasti prevencie a znižovania dopytu by mali byť cielené a diferencované a ich cieľom by malo byť účinne riešiť osobitosti rôznych foriem obchodovania s ľuďmi. V záujme dosiahnutia cieľa odrádzať od dopytu, ktorý podporuje obchodovanie s ľuďmi a znižovať takýto dopyt, je dôležité, aby členské štáty zvážili prijatie ďalších vhodných opatrení zameraných na potenciálnych a súčasných užívateľov, ako napríklad osobitne navrhnuté osvetové kampane.

(29) V kontexte odbornej prípravy a s cieľom zabezpečiť účinné vykonávanie vnútroštátnych ustanovení týkajúcich sa nestíhania alebo neuplatnenia trestov by členské štáty mali zvýšiť informovanosť prokurátorov a orgánov presadzovania práva, ktoré by mohli prísť do kontaktu s obeťami alebo potenciálnymi obeťami obchodovania s ľuďmi.

(30) S cieľom posilniť vnútroštátne politické reakcie je potrebné zriadiť národných koordinátorov pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi alebo rovnocenné mechanizmy a členské štáty by mali mať možnosť zriadiť nezávislé orgány. Rozhodnutie o tom, ktoré subjekty sa majú určiť alebo zriadiť ako národní koordinátori pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi, alebo ako rovnocenné mechanizmy alebo nezávislé orgány, bez ohľadu na ich názov, patrí v súlade so zásadou procesnej autonómie členských štátov do právomoci členských štátov za predpokladu, že takéto subjekty budú mať potrebné právomoci na vykonávanie úloh stanovených v tejto smernici.

(31) Pre zabezpečenie úplného pochopenia rozsahu obchodovania s ľuďmi v rámci Únie má zásadný význam zhromažďovanie presných, ucelených a anonymizovaných údajov a včasné zverejňovanie zhromaždených údajov a štatistických údajov. Zavedenie požiadavky, aby členské štáty každý rok harmonizovaným spôsobom zhromažďovali štatistické údaje o obchodovaní s ľuďmi a oznamovali ich Komisii, je dôležitým krokom k zlepšeniu všeobecného pochopenia tohto javu a k zaisteniu prijatia politík a stratégií založených na údajoch.

(32) S cieľom podporiť svoje vnútroštátne politiky by členské štáty mali vypracovať aj národné akčné plány boja proti obchodovaniu s ľuďmi.

(33) V prípade detí sa členské štáty vyzývajú, aby zabezpečili, že v rámci vnútroštátnych systémov ochrany detí sa vypracujú osobitné plány na predchádzanie obchodovaniu s ľuďmi, a to aj v prípade detí v pobytových centrách alebo zariadeniach s uzatvoreným režimom.

(34) Keďže ciele tejto smernice, a to prevenciu obchodovania s ľuďmi, boj proti nemu a ochranu obetí uvedeného trestného činu, nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni členských štátov, ale z dôvodov rozsahu a dôsledkov ich možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie, môže Únia prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 Zmluvy o Európskej únii. V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku táto smernica neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie týchto cieľov.

(35) Touto smernicou sa rešpektujú základné práva a dodržiavajú zásady uznané chartou, najmä rešpektovanie a ochrana ľudskej dôstojnosti, zákaz otroctva, nútenej práce a obchodovania s ľuďmi, právo na telesnú a duševnú nedotknuteľnosť osoby, zákaz mučenia a neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestu, právo na slobodu a bezpečnosť, ochrana osobných údajov, sloboda prejavu a právo na informácie, slobodná voľba povolania a právo na prácu, rovnosť medzi ženami a mužmi, práva dieťaťa, práva osôb so zdravotným postihnutím a zákaz detskej práce, právo na účinný prostriedok nápravy a na spravodlivý proces, zásady zákonnosti a primeranosti trestných činov a trestov. Zámerom tejto smernice je predovšetkým zabezpečiť úplné dodržiavanie týchto práv a zásad, ktoré je potrebné primerane uplatňovať.

(36) V súlade s článkom 3 a článkom 4a ods. 1 Protokolu č. 21 o postavení Spojeného kráľovstva a Írska s ohľadom na priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, ktorý je pripojený k Zmluve o Európskej únii a Zmluve o fungovaní Európskej únie, Írsko listom z 20. apríla 2023 oznámilo želanie zúčastniť sa na prijatí a uplatňovaní tejto smernice.

(37) V súlade s článkami 1 a 2 Protokolu č. 22 o postavení Dánska, ktorý je pripojený k Zmluve o Európskej únii a k Zmluve o fungovaní Európskej únie, sa Dánsko nezúčastňuje na prijatí tejto smernice, nie je ňou viazané ani nepodlieha jej uplatňovaniu.

(38) V súlade so spoločným politickým vyhlásením členských štátov a Komisie z 28. septembra 2011 o vysvetľujúcich dokumentoch ([12]) sa členské štáty zaviazali, že v odôvodnených prípadoch k svojim oznámeniam o transpozičných opatreniach pripoja jeden alebo viacero dokumentov vysvetľujúcich vzťah medzi prvkami smernice a príslušnými časťami vnútroštátnych transpozičných nástrojov. V súvislosti s touto smernicou sa zákonodarca domnieva, že zasielanie takýchto dokumentov je odôvodnené.

(39) Smernica 2011/36/EÚ by sa preto mala zodpovedajúcim spôsobom zmeniť,

PRIJALI TÚTO SMERNICU:

Článok 1

Zmeny smernice 2011/36/EÚ

Smernica 2011/36/EÚ sa mení takto:

1. Článok 2 sa mení takto:

a) Odsek 3 sa nahrádza takto:

„3. Vykorisťovanie zahŕňa prinajmenšom vykorisťovanie iných osôb na prostitúciu alebo iné formy sexuálneho vykorisťovania, nútenú prácu alebo služby vrátane žobrania, otroctvo alebo praktiky podobné otroctvu, nevoľníctvo alebo vykorisťovanie na trestnú činnosť, alebo odoberanie orgánov, vykorisťovanie na náhradné materstvo, na nútené manželstvo alebo na nezákonnú adopciu.“

b) Odsek 5 sa nahrádza takto:

„5. Ak sa konanie uvedené v odseku 1 týka dieťaťa, považuje sa za trestný čin obchodovania s ľuďmi aj vtedy, ak nebol použitý žiadny zo spôsobov uvedených v odseku 1. Tento odsek sa nevzťahuje na vykorisťovanie na náhradné materstvo podľa odseku 3, pokiaľ náhradná matka nie je dieťa.“

([12]) Ú. v. EÚ C 369, 17.12.2011, s. 14.

2. Článok 4 sa mení takto:

a) V odseku 2 sa písmeno d) nahrádza takto:

„d) bol spáchaný za použitia hrubého násilia, alebo spôsobil obeti obzvlášť závažnú ujmu vrátane telesnej alebo duševnej ujmy.“

b) Odsek 3 sa nahrádza takto:

„3. Členské štáty prijmú potrebné opatrenia, ktorými sa zabezpečí, že, pokiaľ ide o trestný čin uvedený v článku 2, za priťažujúce okolnosti sa v súlade s príslušnými ustanoveniami vnútroštátneho práva považuje:

a) skutočnosť, že trestný čin spáchal verejný činiteľ pri výkone svojich povinností;

b) skutočnosť, že páchateľ prostredníctvom informačných a komunikačných technológií umožnil šírenie snímok alebo videí alebo podobného materiálu sexuálnej povahy týkajúcich sa obete alebo sa dopustil takéhoto šírenia.“

3. Článok 5 sa mení takto:

a) V odseku 1 sa úvodné slová nahrádzajú takto:

„1. Členské štáty prijmú potrebné opatrenia, ktorými sa zabezpečí, aby právnické osoby mohli byť brané na zodpovednosť za skutky uvedené v článku 2, článku 3 a článku 18a ods. 1, ktoré spáchala v ich prospech akákoľvek osoba konajúca buď samostatne alebo ako súčasť orgánu právnickej osoby, ktorý má rozhodujúce postavenie v rámci právnickej osoby, a to na základe:“.

b) Odseky 2 a 3 sa nahrádzajú takto:

„2. Členské štáty takisto zabezpečia, aby právnická osoba mohla byť braná na zodpovednosť v prípade, že nedostatočný dohľad alebo nedostatočná kontrola zo strany osoby uvedenej v odseku 1 umožnili spáchanie trestných činov uvedených v článku 2, článku 3 a článku 18a ods. 1 v prospech tejto právnickej osoby osobou podliehajúcou jej právomoci.

3. Zodpovednosť právnickej osoby podľa odsekov 1 a 2 nevylučuje trestné konanie voči fyzickým osobám, ktoré sú páchateľmi, podnecovateľmi alebo spolupáchateľmi trestných činov uvedených v článku 2, článku 3 a článku 18a ods. 1.“

4. Článok 6 sa nahrádza takto:

„*Článok 6*

Sankcie voči právnickým osobám

1. Členské štáty prijmú potrebné opatrenia na zabezpečenie toho, aby sa právnickej osobe, voči ktorej sa vyvodzuje zodpovednosť podľa článku 5 ods. 1 alebo 2, mohli uložiť účinné, primerané a odradzujúce trestné alebo iné ako trestné sankcie alebo opatrenia.

2. Členské štáty prijmú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby sankcie alebo opatrenia pre právnické osoby, voči ktorým sa vyvodzuje zodpovednosť podľa článku 5 ods. 1 alebo 2 za trestné činy uvedené v článku 2, článku 3 a článku 18a ods. 1, zahŕňali peňažné sankcie trestnej alebo inej ako trestnej povahy a mohli zahŕňať iné sankcie alebo opatrenia trestnej alebo inej ako trestnej povahy, napríklad:

a) vylúčenie z nároku na verejné dávky alebo pomoc;

b) vylúčenie z prístupu k verejnému financovaniu vrátane postupov verejného obstarávania, grantov, koncesií a oprávnení;

c) dočasný alebo trvalý zákaz vykonávania podnikateľských činností;

d) odobratie povolení a oprávnení na vykonávanie činností, ktoré viedli k spáchaniu predmetného trestného činu;

e) uloženie súdneho dohľadu;

f) súdne rozhodnutie o zániku právnickej osoby;

g) zatvorenie prevádzok, ktoré boli použité na spáchanie trestného činu;

h) ak existuje verejný záujem, zverejnenie celého súdneho rozhodnutia alebo jeho časti, ktoré sa týka spáchaného trestného činu a uložených sankcií alebo opatrení, bez toho, aby boli dotknuté pravidlá ochrany súkromia a osobných údajov.“

5. Článok 7 sa vypúšťa.

6. Článok 8 sa nahrádza takto:

„Článok 8

Nestíhanie obete alebo neuplatňovanie trestov voči obeti

Členské štáty v súlade so základnými zásadami svojich právnych poriadkov prijmú potrebné opatrenia na zabezpečenie toho, aby ich príslušné vnútroštátne orgány boli oprávnené trestne nestíhať obete obchodovania s ľuďmi alebo im neukladať tresty za ich účasť na trestnej činnosti alebo inej nezákonnej činnosti, ktorú boli donútené spáchať v priamej súvislosti s tým, že boli vystavené ktorémukoľvek zo skutkov uvedených v článku 2.“

7. Článok 9 sa mení takto:

a) Odsek 1 sa nahrádza takto:

„1. Členské štáty zabezpečia, aby vyšetrovanie alebo stíhanie trestných činov uvedených v článku 2, článku 3 a článku 18a ods. 1 nezáviselo od oznámenia alebo obvinenia zo strany obete a aby trestné konanie mohlo pokračovať aj prípade, že obeť stiahla svoju výpoveď.“

b) Odsek 3 sa nahrádza takto:

„3. Členské štáty prijmú potrebné opatrenia, ktorými sa zabezpečí, aby osoby, jednotky alebo útvary zodpovedné za vyšetrovanie alebo stíhanie trestných činov uvedených v článkoch 2 a 3 mali vhodnú odbornú prípravu. Členské štáty zabezpečia, aby osoby, jednotky alebo útvary, ktoré vyšetrujú a stíhajú trestné činy uvedené v článkoch 2 a 3, ak ide o trestné činy spáchané alebo umožnené prostredníctvom informačných alebo komunikačných technológií, mali primerané odborné znalosti a technologické kapacity. Členské štáty sa nabádajú, aby v prípade potreby a v súlade so svojimi vnútroštátnymi právnymi systémami vytvorili špecializované jednotky v rámci orgánov presadzovania práva a prokuratúry.“

8. Článok 10 sa mení takto:

a) V odseku 1 sa úvodné slová nahrádzajú takto:

„1. Členské štáty prijmú opatrenia potrebné na určenie svojej právomoci vo vzťahu k trestným činom uvedeným v článku 2, článku 3 a článku 18a ods. 1, ak:“

b) V odseku 2 sa úvodné slová nahrádzajú takto:

„2. Členský štát informuje Komisiu, ak sa rozhodne stanoviť ďalšiu právomoc vo vzťahu k trestným činom uvedeným v článku 2, článku 3 a článku 18a ods. 1 spáchaným mimo jeho územia, okrem iného ak:“.

9. Článok 11 sa mení takto:

a) Odsek 1 sa nahrádza takto:

„1. Členské štáty prijmú potrebné opatrenia, ktorými sa zabezpečí, aby sa obetiam poskytla špecializovaná pomoc a podpora pred začatím trestného konania, počas neho a primeraný čas po jeho skončení, a to v súlade s prístupom zameraným na obeť a zohľadňujúcim rodové hľadisko, hľadisko zdravotného postihnutia a hľadisko dieťaťa, s cieľom umožniť im výkon práv stanovených v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2012/29/EÚ (*) a v tejto smernici.

(*) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/29/EÚ z 25. októbra 2012, ktorou sa stanovujú minimálne normy v oblasti práv, podpory a ochrany obetí trestných činov a ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2001/220/SVV (Ú. v. EÚ L 315, 14.11.2012, s. 57).“

b) Odseky 4 a 5 sa nahrádzajú takto:

„4. Členské štáty prijmú opatrenia potrebné na to, aby sa prostredníctvom zákonov, iných právnych predpisov alebo správnych opatrení v spolupráci s príslušnými podpornými organizáciami vytvoril jeden alebo viacero mechanizmov zameraných na včasné odhaľovanie a identifikáciu obetí a poskytnutie pomoci a podpory identifikovaným a potenciálnym obetiam, a aby sa určili kontaktné miesta pre cezhraničné sprostredkovanie pomoci obetiam.

Úlohy referenčných mechanizmov fungujúcich v súlade s týmto odsekom zahŕňajú aspoň:

a) stanovenie minimálnych noriem pre odhaľovanie a včasnú identifikáciu obetí a prispôsobenie postupov pre takéto odhaľovanie a identifikáciu rôznym formám vykorisťovania, na ktoré sa vzťahuje táto smernica;

b) sprostredkovanie najvhodnejšej podpory a pomoci obetiam;

c) zavedenie dohôd o spolupráci alebo protokolov s azylovými orgánmi s cieľom zabezpečiť, aby sa obetiam obchodovania s ľuďmi, ktoré potrebujú aj medzinárodnú ochranu alebo ktoré chcú o takúto ochranu požiadať, poskytla pomoc, podpora a ochrana, pričom sa zohľadní individuálna situácia obete.

5. Opatrenia na pomoc a podporu uvedené v odsekoch 1 a 2 sa realizujú na základe súhlasu a informovanosti obete a zahŕňajú zabezpečenie aspoň takej životnej úrovne obetí, ktorá im umožní uspokojovať základné životné potreby, a to prostredníctvom opatrení, ako sú vhodné a bezpečné ubytovanie vrátane útulkov a iného vhodného prechodného ubytovania, materiálna pomoc, ako aj potrebná lekárska starostlivosť vrátane psychologickej pomoci, poradenstvo a informácie, a v prípade potreby prekladateľské a tlmočnícke služby.“

c) Vkladá sa tento odsek:

„5a. Útulky a iné vhodné prechodné ubytovanie uvedené v odseku 5 musia mať dostatočnú kapacitu a musia byť ľahko dostupné pre potenciálne a identifikované obete obchodovania s ľuďmi. Útulky a iné vhodné prechodné ubytovanie im pomáhajú pri zotavovaní sa a poskytujú im primerané a vhodné životné podmienky, aby mohli opäť viesť samostatný život. Musia byť tiež vybavené tak, aby vyhovovali osobitným potrebám detí vrátane detských obetí.“

d) Odsek 6 sa nahrádza takto:

„6. Informácie uvedené v odseku 5 v prípade potreby zahŕňajú informácie o čase na premyslenie a zotavenie podľa smernice 2004/81/ES, informácie o možnosti udelenia medzinárodnej ochrany podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1347 (*) a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1348 (**) alebo podľa iných medzinárodných nástrojov alebo iných podobných vnútroštátnych pravidiel.

(*) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1347 zo 14. mája 2024 o normách pre podmienky, ktoré musia spĺňať štátni príslušníci tretej krajiny alebo osoby bez štátnej príslušnosti na priznanie postavenia osôb s udelenou medzinárodnou ochranou, pre jednotné postavenie utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a pre obsah udelenej ochrany, ktorým sa mení smernica Rady 2003/109/ES a zrušuje smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ (Ú. v. EÚ L, 2024/1347, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1347/oj).

(**) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1348 zo 14. mája 2024, ktorým sa stanovuje spoločné konanie o medzinárodnej ochrane v Únii a zrušuje smernica 2013/32/EÚ (Ú. v. EÚ L, 2024/1348, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1348/oj).“

10. Vkladá sa tento článok:

„Článok 11a

Obete obchodovania s ľuďmi, ktoré môžu potrebovať medzinárodnú ochranu

1. Členské štáty zabezpečia komplementárnosť a koordináciu medzi orgánmi zapojenými do činností zameraných proti obchodovaniu s ľuďmi a azylovými orgánmi.

2. Členské štáty zabezpečia, aby obete obchodovania s ľuďmi mohli uplatniť svoje právo požiadať o medzinárodnú ochranu alebo rovnocenné vnútroštátne postavenie, a to aj vtedy, keď sa obeti poskytuje pomoc, podpora a ochrana ako potenciálnej alebo identifikovanej obeti obchodovania s ľuďmi.“

11. V článku 12 sa odsek 1 nahrádza takto:

„1. Ochranné opatrenia uvedené v tomto článku sa uplatňujú popri právach stanovených v smernici 2012/29/EÚ.“

12. V článku 13 sa dopĺňa tento odsek:

„3. Členské štáty zabezpečia, aby postupy podávania oznámenia trestného činu podľa tejto smernice boli bezpečné, vykonávali sa dôverným spôsobom v súlade s vnútroštátnym právom, boli navrhnuté tak, aby boli prístupné deťom a aby používali jazyk v súlade s vekom a vyspelosťou detských obetí.“

13. V článku 14 sa odseky 1, 2 a 3 nahrádzajú takto:

„1. Členské štáty prijmú potrebné opatrenia, ktorými sa zabezpečí, aby sa osobitné opatrenia na pomoc a podporu detským obetiam obchodovania s ľuďmi pri ich fyzickom a psychicko-sociálnom zotavovaní v krátkodobom a dlhodobom horizonte prijímali na základe individuálneho posúdenia osobitných okolností každej jednotlivej detskej obete pri riadnom zohľadnení názorov, potrieb a obáv dieťaťa s cieľom nájsť preň trvalé riešenie vrátane programov na podporu jeho prechodu k osamostatneniu a dospelosti, aby sa zabránilo opätovnému obchodovaniu s ľuďmi. Členské štáty v primeranom čase poskytnú detským obetiam a deťom obetí, ktorým sa poskytuje pomoc a podpora v súlade s článkom 11, prístup k vzdelaniu v súlade so svojím vnútroštátnym právom.

2. Členské štáty ustanovia poručníka alebo zástupcu detskej obete obchodovania s ľuďmi hneď, ako orgány identifikujú dieťa ako takúto obeť, v prípade, ak podľa vnútroštátnych právnych predpisov nositelia rodičovskej zodpovednosti nemôžu v dôsledku konfliktu záujmov medzi nimi a detskou obeťou zaručiť najlepší záujem dieťaťa a/ani dieťa zastupovať. Členské štáty zabezpečia, aby sa v prípade konfliktu záujmov medzi poručníkom alebo zástupcom a detskou obeťou vymenoval iný poručník alebo zástupca.

3. Členské štáty prijmú podľa potreby a možností opatrenia na poskytovanie pomoci a podpory rodine detskej obete obchodovania s ľuďmi, ak sa táto rodina nachádza na území daného členského štátu. Konkrétne, ak je to potrebné a možné, členské štáty uplatňujú vo vzťahu k uvedenej rodine článok 4 smernice 2012/29/EÚ.“

14. Články 17 a 18 sa nahrádzajú takto:

„Článok 17

Odškodnenie obetí

Členské štáty zabezpečia, aby obete obchodovania s ľuďmi mali prístup k existujúcim systémom odškodnenia obetí úmyselne spáchaných násilných trestných činov. Členské štáty môžu v súlade so svojimi vnútroštátnymi právnymi predpismi zriadiť vnútroštátny fond pre obete alebo podobný nástroj zameraný na vyplácanie odškodnenia obetiam.

Článok 18

Prevencia

1. Členské štáty prijmú vhodné opatrenia, ako sú vzdelávanie, odborná príprava a prípadne kampane, pričom zohľadnia rôzne formy vykorisťovania a v prípade potreby budú osobitnú pozornosť venovať online rozmeru, s cieľom odrádzať od dopytu, ktorý stimuluje všetky formy vykorisťovania súvisiaceho s obchodovaním s ľuďmi a znižovať takýto dopyt.

2. Členské štáty prijmú spôsobom, ktorý je rodovo citlivý a primeraný deťom, a to aj prostredníctvom internetu, vhodné opatrenia, ako sú informačné a osvetové kampane, výskumné a vzdelávacie programy vrátane podpory digitálnej gramotnosti a zručností, pričom v prípade potreby prijmú v spolupráci s príslušnými organizáciami občianskej spoločnosti a inými zúčastnenými stranami, ako je súkromný sektor, opatrenia zamerané na osvetu a znižovanie rizika, že sa ľudia, a najmä deti a osoby so zdravotným postihnutím, stanú obeťami obchodovania s ľuďmi.“

15. Vkladajú sa tieto články:

„Článok 18a

Trestné činy týkajúce sa využívania služieb poskytovaných obeťou obchodovania s ľuďmi

1. Členské štáty prijmú potrebné opatrenia, ktorými sa zabezpečí, aby v prípade vedomého konania predstavovalo využívanie služieb, ktoré poskytuje obeť trestného činu uvedeného v článku 2, trestný čin, ak je daná obeť vykorisťovaná na účely poskytovania takýchto služieb a užívateľ služieb vie, že osoba poskytujúca tieto služby je obeťou niektorého z trestných činov uvedených v článku 2.

2. Členské štáty prijmú potrebné opatrenia, ktorými sa zabezpečí, aby sa za trestný čin stanovený v súlade s odsekom 1 ukladali účinné, primerané a odradzujúce sankcie.

Článok 18b

Odborná príprava

1. Členské štáty podporujú alebo ponúkajú pravidelnú a špecializovanú odbornú prípravu pre odborníkov, ktorí môžu prísť do kontaktu s obeťami alebo potenciálnymi obeťami obchodovania s ľuďmi, a to aj pre príslušníkov polície v prvej línii, zamestnancov súdov, pomocných a podporných služieb, inšpektorov práce, pracovníkov sociálnych služieb a zdravotníckych pracovníkov, s cieľom umožniť im predchádzať obchodovaniu s ľuďmi a bojovať proti nemu a zabrániť sekundárnej viktimizácii a odhaľovať a identifikovať obete, pomáhať im, podporovať ich a chrániť. Takáto odborná príprava je založená na ľudských právach, zameraná na obete a zohľadňuje rodové hľadisko, hľadisko zdravotného postihnutia a hľadisko dieťaťa.

2. Bez toho, aby bola dotknutá nezávislosť súdnictva a rozdiely v organizácii súdnictva v rámci Únie, členské štáty podporujú všeobecnú aj špecializovanú odbornú prípravu sudcov a prokurátorov zapojených do trestného konania s cieľom umožniť im predchádzať obchodovaniu s ľuďmi a bojovať proti nemu, predchádzať sekundárnej viktimizácii a odhaľovať a identifikovať obete, pomáhať im, podporovať ich a chrániť. Takáto odborná príprava je založená na ľudských právach, zameraná na obete, zohľadňuje rodové hľadisko, hľadisko zdravotného postihnutia a hľadisko dieťaťa.“

16. Článok 19 sa nahrádza takto:

„*Článok 19*

Národní koordinátori pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi alebo rovnocenné mechanizmy a nezávislé orgány

1. Členské štáty prijmú potrebné opatrenia na zriadenie národných koordinátorov pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi alebo rovnocenných mechanizmov a poskytnú im primerané zdroje potrebné na účinné vykonávanie ich funkcií. Národný koordinátor pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi alebo rovnocenný mechanizmus spolupracuje s príslušnými vnútroštátnymi, regionálnymi a miestnymi orgánmi a agentúrami, najmä s orgánmi presadzovania práva, s národnými referenčnými mechanizmami a s príslušnými organizáciami občianskej spoločnosti pôsobiacimi v tejto oblasti.

2. Medzi úlohy národných koordinátorov pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi alebo rovnocenných mechanizmov patria vykonávanie posúdenia trendov obchodovania s ľuďmi, meranie výsledkov dosiahnutých prostredníctvom opatrení na boj proti obchodovaniu s ľuďmi vrátane zhromažďovania štatistických údajov v úzkej spolupráci s príslušnými organizáciami občianskej spoločnosti činnými v tejto oblasti a podávanie správ.

Úlohy národných koordinátorov pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi alebo rovnocenných mechanizmov môžu zahŕňať aj:

a) vypracovanie plánov reakcie na nepredvídané udalosti s cieľom zabrániť hrozbe obchodovania s ľuďmi v prípade závažných núdzových situácií;

b) podporu, koordináciu a v prípade potreby financovanie programov boja proti obchodovaniu s ľuďmi.

3. Členské štáty môžu tiež zriadiť nezávislé orgány, ktorých úlohou môže byť monitorovanie vykonávania a vplyvu opatrení na boj proti obchodovaniu s ľuďmi, predkladanie správ o záležitostiach, ktoré si vyžadujú osobitnú pozornosť príslušných vnútroštátnych orgánov, a vykonávanie posúdení prvotných príčin a trendov v obchodovaní s ľuďmi. Ak sa takýto nezávislý orgán zriadi, členské štáty mu môžu prideliť jednu alebo viacero úloh uvedených v odseku 2.“

17. Vkladajú sa tieto články:

„*Článok 19a*

Zhromažďovanie údajov a štatistické údaje

1. Členské štáty zabezpečia zavedenie systému na zaznamenávanie, tvorbu a poskytovanie anonymizovaných štatistických údajov na účely monitorovania účinnosti svojich systémov na boj proti trestným činom uvedeným v tejto smernici.

2. Štatistické údaje uvedené v odseku 1 obsahujú aspoň tieto údaje dostupné na centrálnej úrovni:

a) o počte zaznamenaných identifikovaných a potenciálnych obetí trestných činov uvedených článku 2, rozčlenenom podľa organizácie, ktorá trestný čin zaznamenala, pohlavia, vekovej skupiny (dieťa/dospelá osoba), štátnej príslušnosti a formy vykorisťovania v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a praxou;

b) o počte osôb obvinených zo spáchania trestných činov uvedených v článku 2, rozčlenenom podľa pohlavia, vekovej skupiny (dieťa/dospelá osoba), štátnej príslušnosti a formy vykorisťovania;

c) o počte osôb trestne stíhaných za trestné činy uvedené v článku 2, rozčlenenom podľa pohlavia, vekovej skupiny (dieťa/dospelá osoba), štátnej príslušnosti, formy vykorisťovania a povahy konečného rozhodnutia o trestnom stíhaní;

d) o počte rozhodnutí o trestnom stíhaní (napr. obvinenia z trestných činov uvedených v článku 2, obvinenia z iných trestných činov, rozhodnutia o zbavení obvinenia, iné);

e) o počte osôb odsúdených za trestné činy uvedené v článku 2, rozčlenenom podľa pohlavia, vekovej skupiny (dieťa/dospelá osoba) a štátnej príslušnosti;

f) o počte súdnych rozhodnutí (napr. zbavenie obvinenia, odsúdenie, iné) v prípade trestných činov uvedených v článku 2;

g) o počte podozrivých, trestne stíhaných a odsúdených osôb za trestné činy uvedené v článku 18a ods. 1, rozčlenenom podľa pohlavia a vekovej skupiny (dieťa/dospelá osoba).

3. Členské štáty zašlú Komisii každoročne v zásade do 30. septembra, a ak to nie je možné, najneskôr do 31. decembra, štatistické údaje uvedené v odseku 2 za predchádzajúci rok.

Článok 19b

Národný akčný plán boja proti obchodovaniu s ľuďmi

1. Členské štáty prijmú do 15. júla 2028 svoje národné akčné plány boja proti obchodovaniu s ľuďmi, ktoré sa vypracujú a vykonajú po konzultácii s národnými koordinátormi pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi alebo s rovnocennými mechanizmami uvedenými v článku 19, s nezávislými orgánmi a s príslušnými zainteresovanými stranami pôsobiacimi v oblasti predchádzania obchodovaniu s ľuďmi a boja proti nemu. Členské štáty zabezpečia, aby sa národné akčné plány boja proti obchodovaniu s ľuďmi najmenej každých päť rokov preskúmali a aktualizovali.

2. Národné akčné plány boja proti obchodovaniu s ľuďmi môžu obsahovať tieto prvky:

a) ciele, priority a opatrenia na riešenie obchodovania s ľuďmi v súvislosti so všetkými formami vykorisťovania vrátane osobitných opatrení pre detské obete;

b) preventívne opatrenia, ako je vzdelávanie, osvetové kampane a odborná príprava a preventívne opatrenia, a v relevantných prípadoch opatrenia, ktoré sú súčasťou núdzovej reakcie na riziká obchodovania s ľuďmi spôsobené humanitárnymi krízami;

c) opatrenia na posilnenie boja proti obchodovaniu s ľuďmi vrátane zlepšenia vyšetrovania a stíhania prípadov obchodovania s ľuďmi a zlepšenia cezhraničnej spolupráce;

d) opatrenia na posilnenie včasnej identifikácie a pomoci, podpory a ochrany obetí obchodovania s ľuďmi;

e) postupy pravidelného monitorovania a hodnotenia vykonávania národných akčných plánov boja proti obchodovaniu s ľuďmi.

3. Členské štáty oznámia Komisii svoje národné akčné plány boja proti obchodovaniu s ľuďmi a všetky ich aktualizácie do troch mesiacov od ich prijatia.

4. Národné akčné plány boja proti obchodovaniu s ľuďmi sú verejne dostupné.“

18. Článok 20 sa nahrádza takto:

„*Článok 20*

Koordinácia stratégie Únie proti obchodovaniu s ľuďmi

1. S cieľom prispieť ku koordinovanej a konsolidovanej stratégii Únie proti obchodovaniu s ľuďmi členské štáty uľahčujú činnosť koordinátora EÚ pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi. Členské štáty predovšetkým zasielajú koordinátorovi EÚ pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi aspoň informácie uvedené v článku 19.

2. S cieľom zabezpečiť súdržný a komplexný prístup zabezpečuje koordinátor EÚ pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi koordináciu s národnými koordinátormi pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi alebo rovnocennými mechanizmami, nezávislými orgánmi, agentúrami Únie a príslušnými organizáciami občianskej spoločnosti pôsobiacimi v tejto oblasti, a to aj na účely svojho príspevku k podávaniu správ o pokroku dosiahnutom v boji proti obchodovaniu s ľuďmi, ktoré každé dva roky vypracúva Komisia.“

19. V článku 23 sa dopĺňa tento odsek:

„3. Komisia do 15. júla 2030 predloží Európskemu parlamentu a Rade správu, v ktorej posúdi rozsah, v akom členské štáty prijali potrebné opatrenia na dosiahnutie súladu s touto smernicou, a posúdi vplyv takýchto opatrení.“

Článok 2

Transpozícia

1. Členské štáty uvedú do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou do 15. júla 2026. Bezodkladne o tom informujú Komisiu.

Členské štáty uvedú priamo v prijatých opatreniach alebo pri ich úradnom uverejnení odkaz na túto smernicu. Podrobnosti o odkaze upravia členské štáty.

2. Členské štáty oznámia Komisii znenie hlavných opatrení vnútroštátneho práva, ktoré prijmú v oblasti pôsobnosti tejto smernice.

Článok 3

Nadobudnutie účinnosti

Táto smernica nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom nasledujúcim po jej uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Článok 4

Adresáti

Táto smernica je určená členským štátom v súlade so zmluvami.

V Bruseli 13. júna 2024

Za Európsky parlament	*Za Radu*
predsedníčka	*predsedníčka*
R. METSOLA	H. LAHBIB